

ZAGADKI WARSZAWSKIE

IK4g15

ZDS WIL PW

mgr inż. Stanisław Żurawski

Zagadka IK4g15

Początki sięgają XVIII wieku. Droga narolna weszła w skład jednej z kilku „Osi”. Nosiła inną nazwę i była znacznie dłuższa. Pod koniec wieku została przecięta i jeden odcinek otrzymał dzisiejszą nazwę.

Ulica szybko się zabudowywała. Powstawały zakłady i kamienice.

Wybudowano kościół. Otwierano kina. W 1908 roku poprowadzono tędy tramwaj, dziś nieużywane szyny wystają z brukowej jezdni.

Do II WŚ ulica porównywana była z ulicą Marszałkowską.

Lata 1940-1945 to oddzielny rozdział ulicy.

Po zniszczeniach wojennych i wyburzeniach powojennych przy ulicy pozostało zaledwie kilka budynków i kościół. Puste miejsca zabudowano w latach 1950-1960 mierną architekturą a ulica straciła dawną ważność.

W latach 2010-2011 zrewitalizowano fragment ulicy.

*Pan kotek był chory i leżał w łóżeczku.
I przyszedł kot doktor: "Jak się masz, koteczku?"
"Źle bardzo" – i łapkę wyciągnął do niego.*

.....

Zagadkowe pytania:

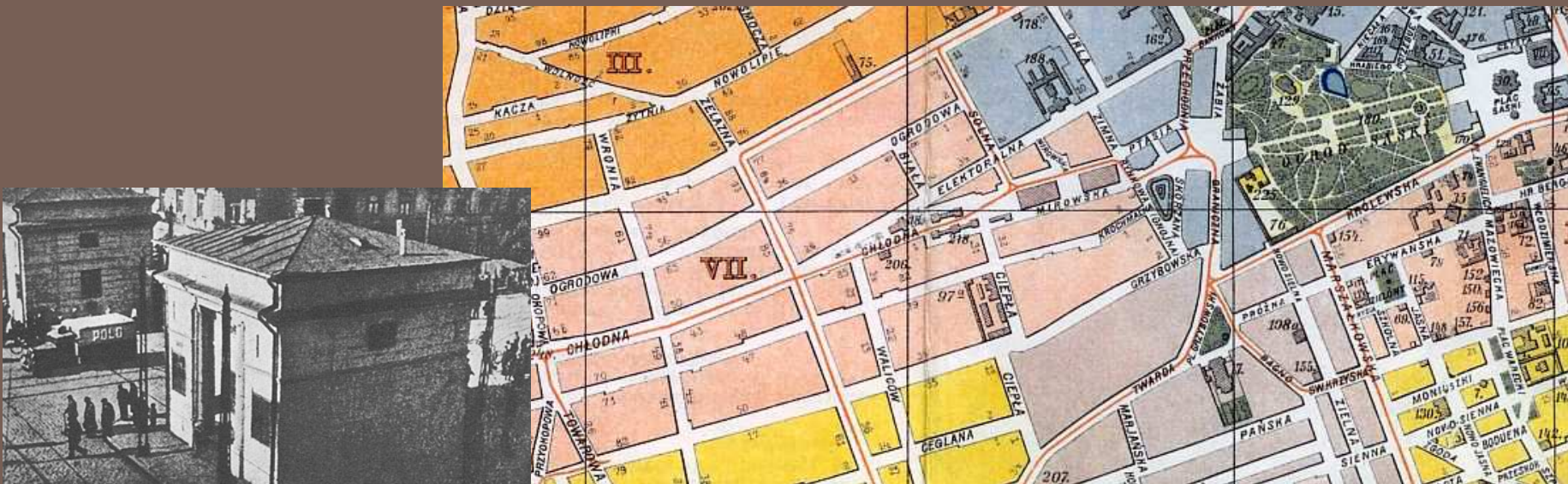
1. jaka to ulica (proszę wymienić obecną nazwę ulicy),
2. jaki związek ma ww. bajka z zagadkową ulicą,
3. jaką rolę pełniła ulica w latach 1940-1945,
4. jaką nazwę nosił plac na jednym z końców ulicy i od czego ona pochodziła.

Zagadka IK4g15

Ulica Chłodna

Zagadka IK4g15

Droga narolna wiodąca z Placu Mirowskiego do wsi Wola po roku 1713 została włączona w skład Osi Saskiej i nazwana Aleją Wolską.

Ulicę w roku 1770 przecięły w linii obecnej ul. Towarowej Okopy Lubomirskiego z Rogatkami Wolskimi, będącymi jedyną drogą do miasta od strony zachodniej.

W latach 1816-18 wybudowano klasycystyczne pawilony Rogatek Wolskich projektu Jakuba Kubickiego.

Około roku 1820 na trójkątnym placyku w widłach ul. Elektorальной i Chłodnej utworzono plac targowy, nazywany Placem Pod Lwem od lwa widniejącego w herbie Łada, należącym do Walickich, którzy byli właścicielami okolicznych dóbr zwanych Walicowem.

Zagadka IK4g15

Przy ulicy działało wiele zakładów przemysłowych między innymi pod numerem 5 zakład brązowniczy Wincentego Norblina oraz kilka browarów (pod nr 51, 45/47 i przy ul. Żelaznej).

Znani i cenieni architekci projektowali kamienice z bogato zdobionymi fasadami.

Akcentami wysokościowymi okolicy były zamykający perspektywę ulicy kościół pw. św. Karola Boromeusza wybudowany w latach 1841-49 przy Placu Pod Lwem oraz okrągła wieża IV Oddziału Warszawskiej Straży Ogniowej działającego od roku 1851 w Koszarach Mirowskich.

W początkach XX wieku Chłodna stała się traktem spacerowym dla okolicznej ludności; od roku 1908 kursowały tędy tramwaje elektryczne.

Zagadka IK4g15

Rok 1939 nie przyniósł wielkich zniszczeń zabudowy; od roku 1940 ulica znalazła się w obrębie getta. Istotność komunikacyjna Chłodnej sprawiła, że jej jezdnię wyłączono z obszaru getta, przerzucając nad ulicą drewniany most w okolicy ul. Żelaznej. W budynku na skrzyżowaniu Chłodnej z Żelazną podczas wojny znajdowała się siedziba niemieckiej żandarmerii – Nordwache. W roku 1942 w związku z likwidacją "małego getta" most rozebrano; przy okazji pod pretekstem poszerzenia ulicy Niemcy rozebrali pawilony Rogatek Wolskich.

Zagadka IK4g15

Kościół pw. św. Karola Boromeusza.

Ul. Chłodna 20, dawna kamienica Lewina, zwana Kamienicą Pod Zegarem.

Ul. Chłodna 25.

Ul. Chłodna 25, 27 i 29.

Podczas powstania w roku 1944 zabudowa Chłodnej spalona. Całkowitemu zniszczeniu uległa zabudowa w rejonie ulic Okopowej i Towarowej.

Po upadku powstania Niemcy wysadzili w powietrze apsydę kościoła pw. św. Karola Boromeusza. W roku 1946 rozebrano większość wypalonych budynków.

Do dziś zachowały się nieliczne kamienice, dawne koszary i kościół.

Ul. Chłodna 41.

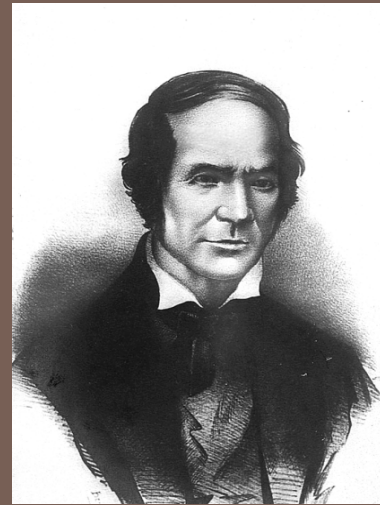
Zagadka IK4g15

Przy ul. Chłodnej 7 mieszkał i tworzył aż do śmierci w roku 1857 **Stanisław Jachowicz** – poeta, pedagog, działacz charytatywny, czołowy bajkopisarz polski.

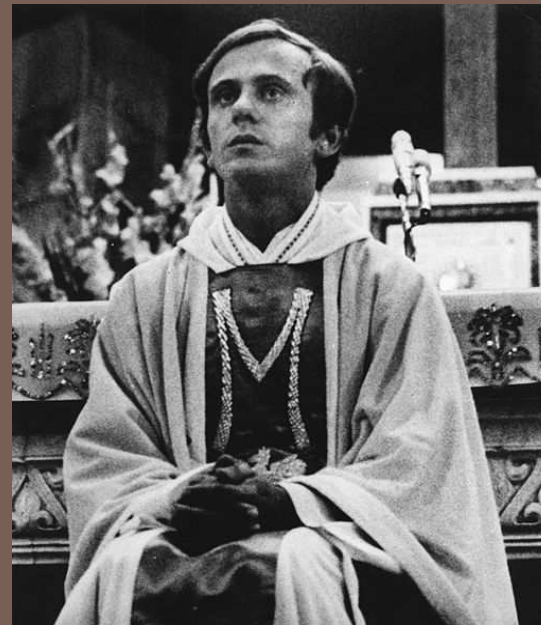
Przy Chłodnej 20 mieszkał do roku 1941 prezes Judenratu, **Adam Czerniaków** – inżynier, działacz gospodarczy, oświatowy i społeczny, senator II Rzeczypospolitej, publicysta, autor wierszy okolicznościowych w języku polskim, podczas okupacji niemieckiej w Polsce prezes Judenratu w getcie warszawskim.

Przy Chłodnej 15 mieszkał do śmierci w roku 1984 **ksiądz Jerzy Popiełuszko** – błogosławiony Kościoła katolickiego, kapelan warszawskiej "Solidarności,,.

Przy Chłodnej 40 mieszkał w czasie powstania warszawskiego **Miron Białoszewski** – polski poeta, prozaik, dramatopisarz i aktor teatralny.

Stanisław Jachowicz

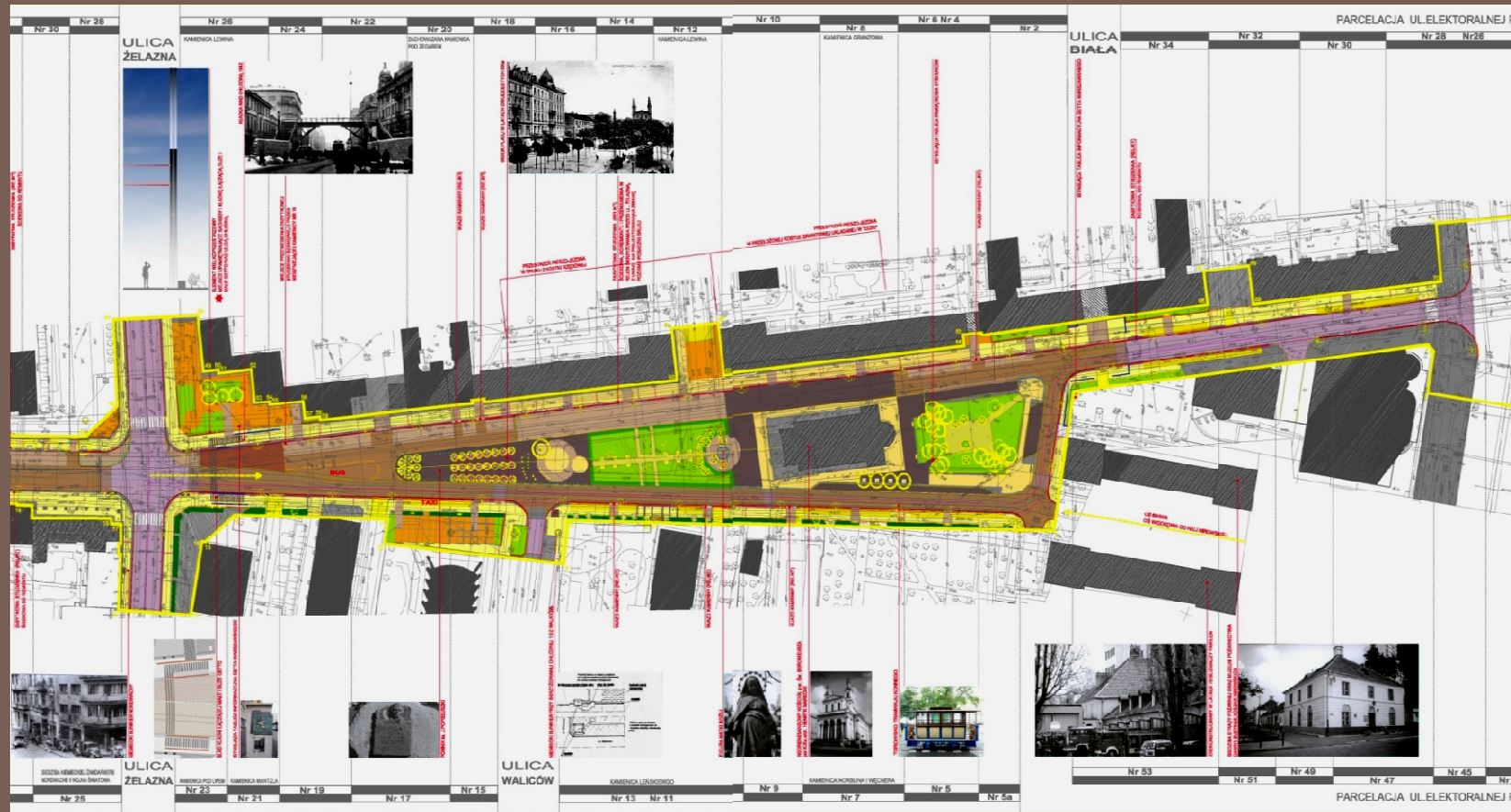

Ksiądz Jerzy Popiełuszko

Zagadka IK4g15

Ul. Chłodna – plan rewitalizacji

S. Żurawski, ZDS WIL

ZAGADKI WARSZAWSKIE
Zagadka IK4g15 – smutna, senna i ...

4.04.2015

Zagadka IK4g15

Ul. Chłodna – plan rewitalizacji

Zagadka IK4g15

Ul. Chłodna podczas przebudowy

Zapraszam na zagadkę finałową
20 maja od godz. 16:00